

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

XXVIII. [i.e. XXIII.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

BASILII SELEVCIAE, DE SANCTIS INFANTIBVS, QVI FVERVNT INTERFECTI AB HERODE,

Oratio, quam ex Simeone Metaphraſte, 5. ſuo Tomo inſeruit Aloyſius Lipomanus.

RURSVS ſenex ego deducor ad ſtadium orationū. Rurſus perindē ac mater, quæ laborauit in multis nutriendis filijs, imbecillum & egenum vber meæ humilitatis cogor exprimere ad tantum populum. Et quis eſt, qui me cogit? Hic magnus fluuius Euphrates: & idēo pæreo. Poſteſt enim ex ſua inundatione, dicēdi in me aliquā deriuare copiam: & tantam, quantam poſteſt capere animæ meæ capacitatis. Sunt enim, ô fratres, pleni quidem melle ſauī ſcripturarum, & dulci rore abundē ſcatent aluici: adēo vt liceat ſtudioſis, eos abſque vllō labore exprimentibus, virtutum ebrietatem in ſuis locare animis, quæ eſt mater temperan-

Decēbr. 28.

Virtutum ebrietas.

tiæ: ebrietatem, quæ vigilantem ſeruat obrutum animæ: ebrietatem, quæ lucem veritatis reponit in animis, qui ſemper complentur: ebrietatem, quæ non facit amenes, nec eos, qui bibunt, imbecillos reddit ex ſarrietate: ſed membra potiùs corroborat, & armis iuſtitie armat aduerſus peccatum: ebrietatem, quæ fuit repletus chorus Apoſtolorum, quandō rore ſpiritus, qui è cælis fluxerat, in ſua lingua accepto, congregatarum gentium auribus diſtribuit oris operationem, vniuſcuiuſque vocem ad omnium gentium ſenſus accommodante & adaptante gratia: adēo, vt fluentum ſermonis, quod profundebatur ex labris, fieret familiare omnium auribus, à ſpiritu ſuo transformato in id, quod erat cognatum vocis vniuſcuiuſque eorum, qui audiebant.

Act. 2.

Me autem infantium adhuc vocēs circunſonant, & me eos adhuc videre arbitror, voce quidem clamantes nihil ſignificante cum ſtupore, & ad enſium ſplendorem conuiuentes, & cum timore ſe ad matris vlnas, tanquàm tutas, inclinantes: deindē in ipſos ſinus ſubeunt. Videor verò ipſas quoquē videre matres, aliam aliò, per vberem currentes cum illis miſerabilibus & dulcibus oneribus, & locum fugæ quærentes: & illam quidem, quæ nec honeſtum ſumpſerat tegumentum in vigore malorum: hanc autem, quæ quod habebat in curſu alieno proiecerat: aliam verò temerè & conuſe comas filio injicientem, & tali tegumento ſperantem ſe poſſe infantem ſuffurari: aliam, quæ comprehendebatur ab ijs, qui vehementer perſequebantur, & deindē à curſu deſiſtebat, & timore dirigerat, & ſtentibus oculis ad gladij fulgorem adſpiciebat, & adſpectum diuidebat, nunc ad ſtricti enſis impetum, nunc ad filium qui erat ferendus, & ſe feſtinanter opponebat ferri violento motui: & rurſus aliam, quæ ne moueri quidem poterat, & nec parum quidem respirare, cum ſtupor vinxiffet eius pedes: ſed ante ſuum filium timore perierat, & cum exili ciulatu expectabat percuffurum: & iam remiſſis trementibus manibus, infantē vehementer portabat: quæ quidem ignorabat ex vlnis lapſum infantem, caſu morte ei allata, præueniſſe mortem gladij.

Hypotypoſis elegans caſorū infantium.

O Herodis infaniam. Quibusnam ex conſilij egeſtate actibus repleuit orbem terræ? Quis erat ille longē infeliciffimus, quandō tam acerbam tulit ſententiam in eos, qui eum nulla affecterant iniuria? Omnindē certē ſpeciem induerat regiam, & faſtus ac pompæ ſcenam ſibi fixerat: & ſedebat in aureo throno, gemmarum collucēte ſplendoribus: & peſtora ira dilatans, inuidia cogebatur in arcum: & capulo enſis innitebatur dextera: & viros ſapientia inſignes adhibebat in conſilium, quorum linguas mouebat diabolus, illius vrgens interitum: & alia quidem fuſioſè accipiens: alia autem ſtatuens audire & iudicare, & improbis grauiter annuens conſilij, meditatus eſt meſſem immaturarum ſegetum. Poſtquàm autē ſæuo decreto illud inhumanum confirmauit conſilium, & totum iam in armis iuſſit eſſe exercitum, eumque ferro muniri, cique centuriones & tribunos diuiſit, & duces elegit, qui præclare poterant intelligere, quid oporteret facere in tempore, & optimè ſciebant vti armis, huiusmodi verò eos eſt allocutus, nullo pudore affectus eorum, quæ dicebat:

Herodis immanis crudelitas in pueros innocentes.

In multos quidem, ô milites, belligerantes, vos fortiſſimè geſſiſtis, & mcenia trophæorum meis circundediſtis ſinibus. Nunc autem, ſi vnquàm, maximè oportet vos ad milites,

Oratio eius ad milites.

Ccccc 3 magno

LS

qua eos ad
caedem in-
flamat.

Matt 2.

Iubet occi-
di infantes.

Credit in-
sensatus He-
rodes Chri-
stum cū ca-
teris infan-
tibus casu-
rum.

Quid hac
crudelitate
inhumani-
us?

Matrū pu-
gna pro cō-
seruatione
suorum in-
fantium.

Vox in Ra-
ma audita
est, ploratus
& ululatus
multus.

SURIU

gber
Nobis
RVIII
5

magno studio incumbere ad victoriam. Nè sitis pigri & ignaui. Magnum est enim certamen, & ingens periculum. Domi mihi nascitur malum. Latenter aguntur cuniculi ad subruendam mei regni potentiam. Nullus me apertus inuadit inimicus. Puer qui adhuc ignoratur, mihi sceptrum eripit. Scitis Bethleem. In ea intellexi natum esse filium, qui à Deo regni accepit suffragium. Nondum circumagitur tempus duorum annorum, ex quo natus est: & nullus quidem, qui appareat, me terret apparatus: sed timeo Prophetarum voces, quæ de eo extiterunt. Etenim Magi (meministis autem, quando nupèr ad nos venerunt) ex quadam stella, quæ eis apparuerat, renunciârunt se intellexisse ortum pueri, & requisisse Bethleem, ut viderent puerum, & Regem natum, eo, quo par erat, honore afficerent. Ego verò volebam ex eis scire, quinam is esset, ut mihi esset facile & expeditum dissoluere tyrannidem. Sed cum illi, nescio quam de causa, sefellerunt, quæ mihi promiserant, & in suam redierunt regionem, timeo, conturbor, existimo adesse periculum. Deceterò vos intueor: libetate me ab hoc metu. Properate cum armis, omnes hos fines retribis cædis circumsidete: à senibus abstineat ensis: ijs qui iam pubescunt, nullum afferre periculum: aduersus paruos tantum infantes armemini. Omnem primam ætatem demetite miserabiliter. Nullius lachrymæ matris misereamini: meum inimicum scrutemini in sinu vniuscuiusque. In eos, qui ad matrum vbera confugerunt, ferrum trudite, & cædis sanguis misceatur cum lacte. Etiam matres ipsas cum infantibus adactas transfigite, ut iustus ferris, à mollibus corporibus ad illas delapsi. Nullus huius cædis erit vobis accusator. Solùm festinate, instar leonum in ciuitatem irruite. Nulla vos cædis capiat sacietas, donec à vobis existimatur aliquis puer restare. Si nulli quidem non benè, nec tutò fruatur honore Magorum: mihi autem lætam dabitis vitam, & à cura liberam.

Hæc cum illi audissent, & à suis animis omnem amputassent misericordiam, & scelere statuisent alter alterum vincere, cursu ferebantur in ciuitatem, manus armatas extendentes: & in greges vrbs Bethleem irruentes, teneros agnos dilacerabant: & sanguinis fontes omni ex parte emanantes, abundè inquinabant terræ superficiem, & nihil videbatur pereuntibus sufficere ad salutem: Non domus, quæ celare posset eam, quæ subierat: non templum, afferens parricidis aliquam Dei reuerentiam, non spelunca clandestinus ingressus: sed infantes tanquam hostes omni ex parte inuestigabantur, neque latuit vllus eorum gladium, cum vnusquisque, tanquam qui esset ipse Christus, in vnus cuiusque quæreretur sanguine. Quæ autem erant audaces matres, opponentes manus aciei gladiatorum, à seipsis quidem feriebantur pro pueris: sed nihil eis proderat: neque aliud efficiebant, quam ut esset eis temporis lógus periculum. Aliæ verò violenter apprehendentes pueros, qui contra trahebantur, quæ membra manibus constrinxerant, ea solùm habentes postea conspectæ sunt, ferro matri diuidens infantem, & ijs qui trahebant: & ille quidem, verbi causa, manum, hæc verò crus, illa autem aliquam aliam partem, tanquam totum tenens filium, excurrerat. Multæ autem dum cursu fugerent, in ea quæ iam iacebant, corpora incidentes, & solo teneros suos foetus allidentes, ense nihil opus habebant ad eorum interitum. Iam verò aliqua stans ante eum, qui erat percussurus, & pro suo filio multum obsecrans, flens sic vociferabatur:

Concede mihi, ó miles, eorum quæ à te sunt, ignorationem, & me occide ante filium, & nè matris offendas oculos tam acerbo spectaculo. Est tibi omnino vniquè mater, est etiam vxor, quæ habet filium. Scis quem admodum propter mala filiorum, parentum dilacerantur viscera. Illi autem flebatur quidem animus, & per genas fluebant lachrymæ: Herodis verò seruiens rabiei, verbis adhuc fluentibus, in vniuersis matris infantem occidebat, & supplicationem interrompebat cædis lamentatio. Hisque hæc agentibus, magis fuit iritata infania. In ipsas domos iruebatur, & omnia scrutabantur furētibus & cædem spirantibus oculis, & in excelsos thalamos excurrerent. Deinde cum sub lecto, aut sub aliquo alio eiusmodi infantem inuenissent latentem, quem solus fletus indicauerat, ex ædibus tanquam lapidem in vicos deuoluebant, iuxta Regis mortem largientes tam impiam. Confusa verò existerat vociferatio, & inualescibat varius sonus luctus: maioribus quidem pueris fratres suos desistentibus: parentibus deplorantibus eos, quos genuerant: matribus autem propter calamitates sonoros euulvatis edentibus: senibus verò se nihil vnquam tale vidisse clamantibus, ne in hostium quidè in cursuionibus: conquerentibus omnibus de acerba luce illius dicei.

Cum

Cum finem accepisset præclara hæc expeditio, & dimissus esset exercitus tanquam
 parta insigni victoria, rursus excitata est matrum lamentatio: & cum flendi deinceps
 eis facta esset potestas, vnaquæque sui filij membra, alia alibi colligebat cum lachry-
 mis, & violenter discissa in vnum coniungens, & quod restabat inquirens, & quod in-
 ventum erat sapè amplectens, & totum corpus in sinu imponens, valde clamabat: Hei
 mihi, fili mi, hei mihi, qui nõ ad talè spem nobis satus & productus fueras: Quomodo
 cum tãquam ramus germinãsses, & magna ornatus esses pulchritudine, & bonæ spei
 nobis pulchra prebuisses semina, repètè à meis abscessisti manibus: Exurge parumpèr,
 excute somnum, quem tibi Regis attulit inuidia: me voce imperti iucundissima: ap-
 prehende miseras mammillas eius, quæ te peperit: trahe vbera, quæ olim diligebas:
 fac ut tu pendas à collo matris. taces? quiescis? Heu me miseram, quomodo rursus
 contexam membra, quæ ensis dissecuit immaniter? Quisnam autem vterus mihi fiet
 admittere, ut sis rursus corporatus? Quibusnam verò manibus necessariam tibi ter-
 ram congeram? Quomodo autem à tua me forma separabo? Talibus fletibus com-
 pleta fuerat ciuitas, singulis singulas ad fletum incitantibus, & suã propter mortuos
 filios lamentationem, ad spectus viuentium in dies incitabat. Coronatus autem erat
 Rex tãquam propter erecta trophæa, & se existimabat adeptum esse victoriam, qualem
 nunquam antea: & cum se tãto cædis contaminasset crimine, & sui imperij tot plan-
 tas excidisset, magnos spiritus conceperat, & de securitate maximam acceperat fidu-
 riam: nesciens homo planè stolidus, quò reciderat illa callida eius machinatio. Quem
 enim quæsiit, non potuit laqueis includere: quos verò, si fuisset adhuc sanæ mentis,
 nolisset sic afficere, malè perdidit, ipse sibi afferens exitium.

Nouus ma-
 trum plan-
 ctus.

Christus autem Dominus vniuersorum, tam sæuo nefariorum scelerum artifice,
 orbem immisit acutissimum, cum innocentium infantium animas reposuisset in si-
 num patris Abrahæ, ipse liberè proficiscitur in Aegyptum, expurgare volens arcem
 impietatis, & qui erat abditus in adytis idolorum errorem, suis radijs aperire, & red-
 dere manifestum ijs, qui iam olim decipiebantur, & diabolo luctum afferre grauissi-
 mum. Nam cum paucos Iudæorum infantes se existimasset perdidisse propter Chri-
 stum, se illos quidè non aduertit collocasse in pratis, ut pulcherrimis, ita longè tutissi-
 mis, & nihil eos læsisse: se autem iam vidit sua nudatum tyrannide, & priuatum anti-
 quissima potestatis suæ hæreditate: Esaiæ impleta prædictione, quam ipse Christus
 in labris eius posuerat, longo antè tempore talem suum aduentum apertè signifi-
 cans, & per illius linguam clamans: Ecce Dominus sedet super nubem leuem, & ve-
 niens in Aegyptum, & soluentur manufacta Aegypti à facie eius: Eum decet gloria in
 secula seculorum, Amen.

Diuinitis
 punitur fe-
 uissimus in-
 fanticida.

Puer Iesus
 fugit in Ae-
 gyptum.

Esa. 19.

SERMO D. CÆCILII CYPRIANI CARTHA-
 GINENSIS EPISCOPI, DE STELLA, MAGIS, AC
 Innocentium morte. Habetur 3. Tomo operum eius, nunc recens
 opera D. Iacobi Pamelij recognitorum.

ARGUMENTVM.

Primum latissime prosequitur solemnitate Epiphania historiam & mysteria, dein pro Christo In-
 nocentium martyrium, atque adeo & baptismum sanguinis celebrat: hinc eorum beatitudinem cu-
 mulatam comprobans, quod protomartyres primum in ordine sanctorum locum habeant, & secreto-
 rum confesij diuinorum propinquitate familiarissima, clementiam Dei pro nostris exorent laboribus,
 & nonnullis veniam obtineant immeritis.

NATO in Bethleem Salvatore, audita est in Ephrata eius in terris
 præsentia, & vsque ad sylvas, camposque gentium nouæ huius
 natiuitatis est fama porrecta: in Iudæa à pastoribus & Angelis pri-
 mò sunt hæc gaudia celebrata, nec multò post Arabum fines hu-
 ius rei notitia penetrauit, & incolis Sabba præclari stella luminis
 celeste numen nouis splendoribus indicauit. Erant in illis regioni-
 bus viri syderum inspectionibus assueti, qui arte mathematica vim
 dicuntur que nouerant planetarum: qui ex elementorum natura rationem tempo-
 rum metientes, astrorum ministeria certis experimentis proprijs didicerant effecti-
 bus

Stella quæ
 apparuit,
 gætibus na-
 tuitatem
 Christi in-
 dicauit.

Num. 23.
& 24.

bus assignata. Hi ex vaticinijs Balaam olim audierant stellam oriri in Iacob, & hominem in Israel, cuius fortitudo quasi rhinocerotis, ad quem in triceribus de Italia venirent, qui superarent Assyrios, & vastarent Hebræos, quo temporum nec in Iacob idolum, nec in Israel simulacrum esset. Diu homines illi huius prophætiæ proentum expectauerant, & ubi venit plenitudo temporis, orto repente nouo fidere, ad antiqua recurrentes volumina, tam testimonio muniti quàm signo, dromadis inuerti in Iudæam stella duce perueniunt. Nec potuere Palæstinæ incolas latere tanti nominis personæ: sed ubi auditum est quòd stellam indicem nati in Bethleem paruli sequerentur, Herodi noui Regis inquisitio nunciatur. Euocatis itaque Magis, rei huius ordinem cum omni diligentia sciscitatur. Audit natum in Bethleem esse paruulum, quem profitemes Regem & Deum qui de Sabba venerant, adorare & venerari festinant: intimatum est ei quod ab antiquis temporibus Moabites propheta, licet gentilis, prædixerat: & contulit cum literis gentium, sanctorum vaticinia prophetarum, quorum scripta per omne sabbatum legebantur: de quibus nulla in populo Iudæorum ambignitas erat quin rata essent, quæ illi vel asseruissent præterita, vel prædixissent futura: à fortitudine eius qui quasi vnicornis obuios penetraret, in cuius obsequium vtrices de Italia trieres in Iudææ terminos aduentarent, & vsque ad finem mundi dilatarent imperium, anxius expauit & timuit. Conturbabat quoque aliud quod in Michæa scriptum est testimonium: Quoniam de Bethleem quæ est Effrata, egredieretur paruulus, qui dominator esset in Israel, cuius egressus esset ab initio à diebus æternitatis. Cum quæ ea quæ domestici codices continebant, cum his quæ ab alienigenis dicebantur intelligeret conuenire: diuinis tentans reluctari consilijs, simulat perfidus religionis assensum, promittens Magis sese ad adorandum paruulum cum omni deuotione ilicò affuturum, cum per reuertentes certitudinem de puero accepisset. Turbatur cum Rege maligno Hierosolyma, non laratur: expauescit & tabescit & negare erubescit quod scriptura testatur. Nec minus horrendum scribarum sacrilegium quàm Herodis impietas: quia proprio Iudæi abutentes privilegio, cum visitationi diuinæ inuenirentur ingrati, causam sibi cum Herode fecere communem: cum hinc & inde impietas & infidelitas aduersus Dominum & Christum eius fremerent, & pariter in eius odio consentirent. Ecce alienigenæ à fluminibus Aethiopiæ ad paruulum Christum supplices veniunt, & filij disperforum deferunt munera, accedunt qui longè erant, & qui propè recedunt: in loco humili & suspellechile vili Rex regum & Dominus dominantium inuenitur, cognoscitur, & ab alijs adoratur. Quia verò neminem in conspectu Dei apparere vacuum antiqua lex edocet: præuaricatoribus legis abuentibus vacuis, primitiæ gentium sacramentalia munera proferunt de thesauris, & Domino aurum & odoramenta præsentant, profitentes ex ratione munerum de eo quem adorabant quid crederent, quid sentirent. In auro Regem, in thure sacerdotem, in myrrha incorruptibilem, quantum passibilem profitentur. Oblatio ista incarnati Verbi & exponit mysteria, & breui subtilique indicio vtriusque naturæ humanæ diuinæque exprimit vnitatem, quod & proprium est vnicuique, singulatim distinguens. Nam Deo patri cuius regnum & imperium suis mundum replet splendoribus, in odorem suauitatis summus sacerdos & pontifex Christus se obtulit: cuius caro passionis cremata carbonibus, incensionis suæ fragrantiam transmisit ad cælos, & vsque hodiè odor ille suauissimus in terrestri cælestique Ecclesia in deficiens perseverat. Quòd autem passibilitas quam obediens Deo voluntariè suscepit, incorruptione firmata sit: virtus myrrhæ obuians corruptioni suo probat effectu, & visibilibus ratione munerum immortalitatis solidæ constat euidentis argumentum.

Marth. 2.

bus assignata. Hi ex vaticinijs Balaam olim audierant stellam oriri in Iacob, & hominem in Israel, cuius fortitudo quasi rhinocerotis, ad quem in triceribus de Italia venirent, qui superarent Assyrios, & vastarent Hebræos, quo temporum nec in Iacob idolum, nec in Israel simulacrum esset. Diu homines illi huius prophætiæ proentum expectauerant, & ubi venit plenitudo temporis, orto repente nouo fidere, ad antiqua recurrentes volumina, tam testimonio muniti quàm signo, dromadis inuerti in Iudæam stella duce perueniunt. Nec potuere Palæstinæ incolas latere tanti nominis personæ: sed ubi auditum est quòd stellam indicem nati in Bethleem paruli sequerentur, Herodi noui Regis inquisitio nunciatur. Euocatis itaque Magis, rei huius ordinem cum omni diligentia sciscitatur. Audit natum in Bethleem esse paruulum, quem profitemes Regem & Deum qui de Sabba venerant, adorare & venerari festinant: intimatum est ei quod ab antiquis temporibus Moabites propheta, licet gentilis, prædixerat: & contulit cum literis gentium, sanctorum vaticinia prophetarum, quorum scripta per omne sabbatum legebantur: de quibus nulla in populo Iudæorum ambignitas erat quin rata essent, quæ illi vel asseruissent præterita, vel prædixissent futura: à fortitudine eius qui quasi vnicornis obuios penetraret, in cuius obsequium vtrices de Italia trieres in Iudææ terminos aduentarent, & vsque ad finem mundi dilatarent imperium, anxius expauit & timuit. Conturbabat quoque aliud quod in Michæa scriptum est testimonium: Quoniam de Bethleem quæ est Effrata, egredieretur paruulus, qui dominator esset in Israel, cuius egressus esset ab initio à diebus æternitatis. Cum quæ ea quæ domestici codices continebant, cum his quæ ab alienigenis dicebantur intelligeret conuenire: diuinis tentans reluctari consilijs, simulat perfidus religionis assensum, promittens Magis sese ad adorandum paruulum cum omni deuotione ilicò affuturum, cum per reuertentes certitudinem de puero accepisset. Turbatur cum Rege maligno Hierosolyma, non laratur: expauescit & tabescit & negare erubescit quod scriptura testatur. Nec minus horrendum scribarum sacrilegium quàm Herodis impietas: quia proprio Iudæi abutentes privilegio, cum visitationi diuinæ inuenirentur ingrati, causam sibi cum Herode fecere communem: cum hinc & inde impietas & infidelitas aduersus Dominum & Christum eius fremerent, & pariter in eius odio consentirent. Ecce alienigenæ à fluminibus Aethiopiæ ad paruulum Christum supplices veniunt, & filij disperforum deferunt munera, accedunt qui longè erant, & qui propè recedunt: in loco humili & suspellechile vili Rex regum & Dominus dominantium inuenitur, cognoscitur, & ab alijs adoratur. Quia verò neminem in conspectu Dei apparere vacuum antiqua lex edocet: præuaricatoribus legis abuentibus vacuis, primitiæ gentium sacramentalia munera proferunt de thesauris, & Domino aurum & odoramenta præsentant, profitentes ex ratione munerum de eo quem adorabant quid crederent, quid sentirent. In auro Regem, in thure sacerdotem, in myrrha incorruptibilem, quantum passibilem profitentur. Oblatio ista incarnati Verbi & exponit mysteria, & breui subtilique indicio vtriusque naturæ humanæ diuinæque exprimit vnitatem, quod & proprium est vnicuique, singulatim distinguens. Nam Deo patri cuius regnum & imperium suis mundum replet splendoribus, in odorem suauitatis summus sacerdos & pontifex Christus se obtulit: cuius caro passionis cremata carbonibus, incensionis suæ fragrantiam transmisit ad cælos, & vsque hodiè odor ille suauissimus in terrestri cælestique Ecclesia in deficiens perseverat. Quòd autem passibilitas quam obediens Deo voluntariè suscepit, incorruptione firmata sit: virtus myrrhæ obuians corruptioni suo probat effectu, & visibilibus ratione munerum immortalitatis solidæ constat euidentis argumentum.

Act. 13.

Frustrà timer Herodes natus Regis Christum, qui non venerat tollere regnū terrene. Mich. 5. Herodis calida similitio.

Mich. 5. Scribarum horrendum sacrilegium Psal. 2.

Exod. 23.

Munere, quod de Christo sentirent, Magi profitentur.

Nota.

Rom. 10. Mat. 5. Psal. 16. Religiosus quisque debet cum Magis per arctam viam incedere, nec ad Herodem mundanum reuerti.

Adorato Domino Magi hilares alio tramite in suam patriam reuertuntur: quia necesse est vt qui credunt ad iustitiam, ore etiam confessi sunt ad salutem, deinde vias eligant arctiores, & se districtioribus mandatis obligent: quoniam per vias latas, descensusque præcipites itur ad inferos, per arctas verò & difficiles reditur ad superos. Propter verba laborum Dei religiosus quisque vias duras ingreditur, & iugulator voluptatum stantem ex diuerso hostem securus aggreditur. Arcta via est castitas, trames strictus humilitas: ieiunio affligi, & carnem in seruitutem redigere, scopolosa sunt semita, sed ad patriam superiorem non nisi per meatus difficiles armati milites reuertuntur. Non est tutus ad Herodem regressus: nec expedit cum his qui oderunt Deum fœdera iungere: nec de religione cum malignantibus inire consilia, quorum

SURIU

gaben
Nobis
RVIII
5

quorum familiaritas infantiam Christi studiosè persequitur: & antequàm formetur Christus in nobis, in ipso piæ conuersationis initio, vt extinguatur spiritus, & suffocetur vita iustitiæ, penitus elaborat.

Delusum se Herodes conqueritur, cum Magos alias comperit diuertisse: quia molitissimum est principi tenebrarum cum excogitatis laqueis tentatos quoslibet nocenter euasisse: & acriori inflammatus rabie, in neces innocentium debacchatur. Sic sanctorum persecutionibus tyrannus crudelis illuditur, qui dum putat perdere quos occidit, melioris vitæ statum eis procurat: & quod ille in perditionem molitur, hi videntur pro beneficio, quibus lucra vitæ perpetuæ per hæc momentanea damna celeri compendio acquiruntur. Ecce paruuli isti, quos hostis natura, pietatis inimicus, bestialis sæuitia, inaudita crudelitatis monstrum Herodes occidit, subito fiunt martyres, & dum vice Christi, & pro Christo auulsi à matrum vberibus detruuncantur, testimonium quod necdum poterant sermone, perhibent passione: & sufficit causa testimonio, licet nondum eloquio distinguatur. Ilicò spiritus infantilis vasculi receptaculum deferens, iam non tenelli corporis ætatisque nouitiæ tempore tenetur: sed ab illis infantilibus coagulis anima expedita, adepta rationis & intellectus plenitudinem in occursum Christi festinat: à quo militiæ suæ quarens stipendium, ad iucis & pacis æternæ præmittitur gaudia: & Epiphaniæ solennia in cælestibus celebrat, nec in stellæ alicuius lumine, sed in ipsa claritate diuinæ præsentia gloriatur. Acta est natiuitatis solennitas fursùm iubilantibus Angelis, deorsùm ex ore infantium & lactentium laus est perfecta, resonantibus vsque ad calos victoria tubis: & versus est paruulorum vagitus in gaudium, & luctus in iubilum, sequente non stellam, sed Agnum exercitu innocentium, & baiulante gloriosissimi triumpho solenne vexillum. Nec potuit mundus inficere nupèr agonem ingressum infantilem exercitum: & pedes qui nondum lutum calcauerant, vrgens citatusque transitus non est passus vllis foribus inquinari: sed in ipso vitæ initio tota illa innocua phalanx, sine vllò integritatis detrimento, ad solidioris vitæ translata est gloriam. Et quæ expectari poterat annorum elapsu rationis discretio, repente nullis iam ætate illa temporibus subiecta, omnis consummationis reperit finem, & casuum accidentium mutabilitates enastit. Euigilauerunt sensus quos sopor infantia opprimebat: displosisque palpèbris intuiti lucem, in momento affecti sunt, quæ pacificis & mundo corde debe-

Sauit in infantium neces Herodes facarius.

Infantes nō sermone sed passione Christi perfessi sunt.

Apoc. 14.

Matr. 5.

Sæcti innocentes in ordine sancto rum, proto-martyrum habet locū.

Apoc. 14.

Sæcti innocentes primitiæ baptismi sanguinis baptizatorum martyrum.

En habes hic consecratione aquæ baptismi. Gen. 1. Baptismus sancti spiritus.

beatitudinem: & ascendentes per omnium virtutū gradus sine doctrinæ humanæ exercitio cumulatam inuenere mensuram: ita vt in ordine sanctorum protomartyres primum habeant locum, & secretorum consilij diuinorum, propinquitate familiarissima clementiam Dei pro nostris exorent laboribus, quos vsque hodiè infestus Herodes persequitur, quorum sanguine & morte diabolus delectatur. Hi itaque à cunabulis in cælum translati facti sunt superni Capitolij senatores & iudices, non nullis veniam obtinentes immeritis: assistuntque, miserationibus & vltionibus diuinis, sed sapius Agni, quem quocunque ierit prosequuntur, mansuetudine, quàm ira vel furore vtuntur. Hi nupèr cruore lacteo loti, primitias baptismi martyrio consecrârunt, tradentes posteris formam, vbi necessitatis articulus excluderet moram, non minus ad lauacrum animæ sanguinem efficacem, quàm sanctificatas verbis solennibus aquas, maximè cum nec sanguis hoc elemento careat, sed aquarum motu per totum corporis alueum fluat. Spiritus verò sanctus & aquis & sanguini superfertur, qui subiectos sibi fouet & abluit: quo baptizante idem occisio quodmersio operatur, qua extinctam peccati vitam virtutemque emortuam vtriusque rei continet sacramentum. Ipse enim est qui vel hoc, vel alio modo, quicumque est ille modus, baptizat, & ad idem referatur quod pura fide agitur per Christum Dominum nostrum.

VITA

VITA SANCTORVM EVTHYCHII ET FLO-
RENTII, SERVORVM DEI, PER DIVVM GREGO-
rium Papam scripta, tertio libro Dialogorum
eiusdem, cap. 15.

28. Decbr.

ON hoc fileam quod ex regione Tuscia venerabilis viri
Sæculi presbyteri narratiõe cognoui, de cuius verbis ipse
non dubitas Petre, quia eius vitam fidemq; minimè igno-
ras. Eodem quoque tempore in Nursine partibus provin-
cię duo viri in vita atque habitu sanctę conuersationis ha-
bitabant: quorum vnus Euthychius, alter verò Florentius
dicebatur. Sed idem Euthychius in spiritali zelo, atque in
feruore virtutis se exercuerat: multorumque animas ad
Deum perducere exhortãdo satagebat. Florentius verò
simplicitati atque orationi deditam ducebat vitam. Non
longè autem erat monasterium, quod rectoris sui morte

S. Euthychi
multis mo-
nachis præ-
ficietur.

S. Florentius
eius orato-
rii inhabi-
tat.

Vrsus pastor
ouium effi-
cietur.

Vrsus ab in-
uidis occi-
ditur.

Ditiusius
elephantico
morbo per-
cutiuntur
oculofores.

erat desitutum: ex quo sibi monachi eundem Euthychium præesse voluerunt. Qui
eorum precibus acquiescens, multis annis monasterium rexit, discipulorumque ani-
mas in studio sanctę conuersationis exercuit. Ac nè oratorium in quo prius habita-
uerat, solum remanere potuisset, illic venerabilem virum Florentium reliquit. In
quo dum solus habitaret, die quadam sese in orationem dedit, atque ab omnipotenti
Domino petijt, vt ei illic ad habitandum aliquod solatium donare dignaretur. Qui
mox vt impleuit orationem, oratorium egressus, ante fores vrsum reperit stantem,
Qui dum ad terram caput deprimeret, nihilque feritatis in suis moribus demonstra-
ret, apertè dabat intelligi, quòd ad viri Dei obsequium venisset. quod vir Domini
quoque protinùs agnouit. Et quia in eadem cella quatuor vel quinque pecudes re-
manerant, quibus omninò deerat qui pasceret & custodiret, eidem vrso præcepit,
dicens: Vade, atque oves has ad pastum eijce, ad horam verò sextam reuertere. Cœ-
pit itaque hoc indefinenter agere. Iniungebatur vrsò cura pastoris, & quas manda-
care consueuerat, pascebat oves bestia icuina. Cùm vir Domini ieiunare volebat
ad nonam, præcipiebat vrsò eadem hora cum ouibus reuertì: cùm vero nolisset,
ad sextam. In omnibus itaque mandatis viri Dei obtemperabat vrsus, vt neq; ad sex-
tam iussus redire, veniret ad nonam, neq; ad nonam iussus redire, veniret ad sextam.
Cumque diù hoc ageretur, cœpit in loco eodem tantę virtutis fama longè lateque
crebrescere. Sed quia antiquus hostis vndè bonos cernit enitescere ad gloriam, indè
peruersos per inuidiam rapit ad pœnam: quatuor viri ex discipulis venerabilis Eu-
thychij vehementer inuidentes quòd eorum magister signa non faceret, & is qui so-
lus ab eo relictus fuerat, tanto hoc miraculo clarus appareret, eundem vrsum in-
diantes occiderunt. Cumque hora qua iussus fuerat non rediret, vir Dei Florentius
suspectus est redditus, & vsque ad horam vespèram expectans, affligi cœpit quòd is
quem ex simplicitate multa fratrem vocare cõsueuerat, vrsus minimè reuertetetur.
Die verò altera perrexit ad agrum, vrsum pariter ovesque quæsiturus, quem occisum
reperit. Sed sollicitè inquirens, citius à quibus fuerat occisus, inuenit. Tunc sese in
lamentum dedit, fratrum malitiam magis quàm vrsi mortem deplorans. Quem ve-
nerandus vir Euthychius ad se deductum consolari studuit, sed idem vir Domini cor-
am eo doloris magni stimulis accensus, imprecatus est, dicens: Spero in omni-
potenti Deo, quia in hac vita ante oculos omnium ex sua malitia vindictam recipiant,
qui nihil se lædentem vrsum meum occiderunt. Cuius vocem protinùs vltio diuina
secuta est. Nam quatuor monachi qui eundem vrsum occiderant, statim elephantino
morbo percussi sunt, vt membris putrescentibus interirent. Quod factum vir
Dei Florentius vehementer expauit, seque ita fratribus maledixisse pertimuit. Omni-
enim vitæ suæ tempore flebat, quia ex auditu fuerat, se crudelem, se in eorum mo-
te clamauit homicidam. Quod idcirco omnipotentem Dominum fecisse credimus:
nè vir miræ simplicitatis quantolibet dolore commotus, intorquere vltiã præsume-
ret iaculum maledictionis.

Petrus.

SURIU

gber
Nobis

RVIII

5

Petrus. Nunquidnam valde graue esse credimus, si fortasè cuilibet exagitante iracundia maledicamus?

Gregorius. De hoc peccato cur me percunctaris an graue sit, cum Paulus dicat: Neque maledici regnum Dei possidebunt? Pensa itaque quam grauis culpa est, quæ separat à regno cælestis vitæ.

Petrus. Quid si homo non fortasè ex malitia, sed ex linguæ incuria maledictionis verbum iaculatur in proximum?

Gregorius. Si apud districtum iudicem Petre ociosus sermo repræhenditur, quanto magis & noxius? Pensa ergò quantum sit damnabilis qui à malitia non vacat, si & ille sermo peccalis est, qui à bonitate vtilitatis vacat?

Petrus. Assentio.

Gregorius. Idem vir Dei egit aliud, quod silere non debeo. Cum enim magna eius opinio longè lateque crebresceret, quidam diaconus longè positus ad eum peregere studuit, vt eius se orationibus commendaret. Qui ad eius cellulam veniens, omnem locum per circuitum inuenit innumeris serpentibus plenum. Cumque vehementer expauesceret, clamauit dicens: Serue Dei ora. Erat autem tunc mira serenitas. Egressus verò Florentius, ad cælum oculos & palmas tetendit, vt illam pestem sicut sciret Dominus auferret. Ad cuius vocem subito cælum intonuit, atque idem tonitru omnes illos qui eundem locum occupauerant, serpentes interemit. Quos cum vir Dei Florentius interemptos adspiceret, dixit: Ecce illos occidisti Domine, quis eos hinc leuabit? Moxque ad eius vocem tantæ aues venerunt, quanti serpentes occisi fuerant: quæ absportantes singulos, & longius proijcientes, locum habitacionis illius mundum à serpentibus omnimodò reddiderunt.

Petrus. Quid virtutis, quid fuisse meriti dicimus, quòd eius ori tantum factus est Deus proximus?

Gregorius. Apud omnipotentis Dei singularem munditiam atque eius simplicem naturam multum Petre humani cordis munditia atque simplicitas valet. Hoc ipsum nanque quòd eius famuli à terrenis actionibus segregati, ociosa loqui nesciunt, & mentem per verba spargere atque inquinare deuitant, authoris sui præ cæteris exauditionem impetrant. Cui in quantum est possibile, ipsa puritate ac simplicitate cogitationis quasi ex quadam iam similitudine concordant. Nos autem turbis popularibus admixti, dum frequenter ociosa, nonnunquam verò etiam (quod est grauius) nomina loquimur, os nostrum omnipotenti Deo tanto longinquum fit, quanto huic mundo proximum. Multum quippè deorsum ducimur, dum locutione continua secularibus admiscemur. Quod benè Esaias postquam Regem Dominum exercituum vidit, in semetipso repræhendit, & penituit, dicens: Væ mihi, quia tacui: quia vir pollutus labijs ego sum. Qui cur polluta labia haberet, ostendit, cum subiunxit: In medio populi polluta labia habentis ego habito. Pollutionem nanque labiorum habere se doluit: sed vndè hanc contraxerit indicauit, cum in medio populi polluta labia habentis se habitare perhibuit. Valdè enim difficile est, vt lingua secularium mentem non inquinet quam tangit: quia dum plerunquè eis ad quædam loquenda condescendimus, paulisper assueti, hanc ipsam locutionem quæ nobis indigna est, etiam delectabiliter tenemus, vt ex ea iam redire non libeat, ad quam velut ex condescensione deducti venimus inuiti. Sicque fit vt ab ociosis ad noxia, à leuioribus ad grauiora verba veniamus: & os nostrum ab omnipotenti Domino tanto iam minus exauditur in prece, quanto amplius inquinatur stulta locutione: quia sicut scriptum est: Qui auertit aurem suam nè audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Quid ergò mirum, si postulantes tardè à Domino audimur, qui præcipientem Dominum aut tardè, aut nullo modo audimus? Et quid mirum, si Florentius in prece sua citius est auditus, qui in præceptis suis Dominum citius auduit?

Petrus. Nihil est quod responderi valeat apertæ rationi.

Gregorius. Euthychius verò qui prædici Florentij in via Domini socius fuerat, magis post mortem claruit in virtute signorum. Nam cum multa ciues vrbs illius de eo soleant narrare miracula, illud tamen est præcipuum, quod vsque ad hæc Longobardorum tempora omnipotens Deus per vestimentum illius assidue dignabatur operari. Nam quoties pluuia deerat, & aestu nimio terram longa siccitas exurebat, collecti in vnum ciues vrbs illius, eius tunicam leuare, atque in conspe-

S. Florentius oratione serpentis occisos, per aues exportari curat.

Deus ori eorum proximus, qui ociosa verba deuitant.

Esa. 6.

Ibidem. Secularium colloquia deuitanda.

Prou. 28.

Euthychius post mortem claruit virtute signorum. Euthychij tunica elata aut pluuiam aut solè aducebat.

LS

conspectu Domini cum precibus offerre consueverant. Cum qua dum per agros pergerent exorantes, repente pluuia tribuebatur, quæ plenè terram fatiare potuisset. Ex qua re patuit, eius anima quid virtutis intus, quid meriti haberet: cuius foris ostensa vestis iram conditoris auerteret.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI ET ARCHIMANDRITÆ MARCELLI, MONASTERII ACOEMETORUM, id est, non dormientium: Authore Simeone Metaphrase, vt habetur 5. Tomo Aloysij Lipomani. Nos capita margini adiecimus.

Decembr. 29.
Cap. 1.

Scripta potarum pleraque fabulosa & vana

MIHI sapè venit in mētē cogitare, quam de causa Poetæ innumerabiles, alij quidem bella & inimicitias, & quæ ex eis oriuntur calamitates, composuerunt: alij autem omninò fabulosa & aliena, quæ neque ipsis prodesse possunt, quòd attinet ad animæ salutem: neque ijs, qui ea legunt, quibus ipsi composuerunt, vllam præbent vtilitatem. Quid enim iuvat scire, quàm multæ quidem naues à Græcia nauigârunt in Aegyptum: quot autem duces & milites duxerit vnaquæque earum: & quòd alijs quidem maior erat Ajax, Achilles verò erat eo fortior: & quòd Nireus erat omnium forma pulcherimus. Ad equos autem vique, hoc superuacaneū & inane deducere, & eos immortales ceteris esse meliores, Achilles autem equos ipsis præstantiores, & eos immortales dicere & vocales, quàm superuacaneā efficit narrationem, & quàm parum fide dignum simul & ridiculum efficit scriptorem? Sed illi quidem hæc scribere, & his etiam deteriora, nempe deorum amores, & quas inter se agitârunt seditiones, pugnasque & lites, minimè dubitârunt. Hæc autem quidnam conferunt ad morum honestatem ac moderationem, & animæ vtilitatem: & non potius detrimentum afferunt, & vitiorum malas impressiones inculpant in animis eorum, qui versantur in ijs legendis? Mihi enim nihil persuadet inanis labor eorum, qui hæc volunt absurda mitigare, & ea reducunt ad alimenta & partes animæ. Aut enim cum non fuerint, frustra & falso dicuntur: aut, etiamsi fuerint, par est ea potius ridere, & odio habere, quàm laudare. Existimo autem boni viri vitam, qui legi Dei vixit conuenienter, dignam esse quæ elaboretur, & literis manderetur: ex qua ipse qui componit, tam sibi quàm alijs potest magnam conciliare vtilitatem: qualis est vita Marcelli admirabilis, qui ortus quidem est ex ciuitate Apamea: ea est autem ciuitas Orientalis, quæ bonis abundat plurimis. Nobili verò loco natus, per se reddidit nobiliorem feriem sui generis. Nam cum iam in ipso flore iuuentutis amisisset parentes, & ætatem ageret iucundissimam, non sicut iuuenis declinavit ad voluptates: neque delectabatur iuuenum consuetudine, æqualis æquali volens placere, vt dicitur: sed in iuuenili corpore, imitabatur canitici prudentiam & vitæ institutionem. Quanquàm ei aderant diuitiæ, quæ sunt materia ad explendas voluptates igni adolescentiæ. Sed nihil horum illum coëgit negligere temperantiam, quæ erat ei chara à pueritia. Sed & orbitas, & atas, & diuitiæ, hæc omnia simul, à profunda vincebatur prudentia. Propter externam verò eruditionem, in magnam venit Antiochiam. Ventitat autem ad quendam, in dicendi facultate pulchrè exercitatum. Ingenij verò celeritas, à vehemēti eius studio adiuta, ei breui largitur magna dona sapientiæ.

Sanctorum historię vtilis & fructuosa.
S. Marcelli patria.
Adhuc iuuenis viuere piè & religiosè.

Antiochia dat operam literis.

Cap. 2.

Cōtemptui habet solum patriam.

Postquàm autem externæ sapientiæ visus est sibi habere, quod sufficeret: Neque enim ea erat eius principale studiū, nisi ad hoc, vt externis illis imbutus, dein de initiaretur in ijs, quæ sola sunt sacra mysteria: nempe vera, & quæ ad Deum deducit, sapientia: vite, inquam, institutione, quæ versatur in exercitatione & vera philosophia. Optis autem ei quoquæ erat aliquo ad eam duce. Cum verò eum non præberet, vt ei placebat, Antiochia, cogitavit ire Ephesum, cum audisset in ea esse magnam viroꝝ copiam, qui ad summam virtutem peruenerant. Satim ergò contemptui quidem est habita pulchra Antiochia: despectum autem fuit iucundum solum patriæ, neglecta verò verborum contentiones, & inane ocium, & tota externa illa scena. Diuitia autem

SURIU

q̄ter
Novem
RVIII
5